

KOMANDITNA DRUŽBA

1. Pojem in značilnosti

1. v k.d. se **združujeta delo in kapital**, zato del teorije k.d. šteje za vmesno obliko med osebnimi in kapitalskimi družbami; po ZGD je k.d. **osebna družba**, v teoriji jo obravnavajo tudi kot **posebno vrsto d.n.o.**,
2. k.d. je **pravna oseba**,
3. gre za povezavo različnih skupin podjetniško orientiranih oseb:
 1. en ali več družbenikov ima položaj družbenikov v d.n.o.; za obveznosti so odgovorni upnikom družbe osebno in neomejeno ter imajo pravico in dolžnost voditi in zastopati družbo (**komplementarji**),
 2. v drugi skupini pa je eden en ali več družbenikov, ki v družbo vložijo sredstva in osebno ne odgovarjajo za obveznosti družbe, odgovarjajo le do višine njihovega vložka, ki je premoženje družbe (**komanditisti**).
1. komplementar je nosilec podjetništva (zato so tudi gospodarji družbe), komanditist pa vlagatelj s pravico do udeležbe v dobičku (komanditisti pa so komplementarjem kot neomejeno odgovornim družbenikom podrejeni),
 1. razdelitev vlog med družbeniki k.d. je pogojena z njihovo odgovornostjo za obveznosti,
 2. v zameno za neomejeno odgovornost je komplementarjem dana pravica vodenja in zastopanja, pravica do soglasja in nadzora pa zadostuje komanditistom kot omejeno odgovornim članom.

2. Zgodovinski razvoj

4. k. d. se je razvila iz družbe z neomejeno odgovornostjo,
5. že iz 12. stoletja so v Italiji poznane pogodbe, s katerimi so se nekateri trgovci vključevali v skupni podjetniški cilj brez osebnega rizika le z določenim delom kapitala. Po vložnem kapitalu sta se ravnala tudi dobiček in izguba. Komanditna družba se je pravno razvijala v italijanskem prostoru, kjer sta različna družbenika tudi dobila imena komplementar in komanditist,
6. podjetni trgovci so kot organizatorji določenega posla praviloma sprejeli denar od oseb, ki se niso ukvarjale s trgovino ali pa se z njo niso smele ukvarjati (plemstvo, duhovniki, oficirji)
7. prekomorska trgovina, pomorska trgovska mesta (npr. Genova)

3. Ureditev v evropskih pravnih sistemih

8. ureditve k.d. se v posameznih pravnih sistemih razlikujejo predvsem glede položaja družbe in položaja komanditista pri vodenju
9. **germanski** pravni sistemi
 3. **k. d. ni pravna oseba**, čeprav ima potrebne sposobnosti za nastopanje v pravnem prometu,
 4. **vodenje družbe je pravica komplementarjev**, vendar ker ureditev ni prisilna, je lahko po družbeni pogodbi tudi komanditist upravičen do vodenja notranjih zadev družbe. Vodenje družbe ne obsega tudi zastopanja družbe. Zastopanje družbe je izključna pravica komplementarjev; komanditistu ta pravica ne pripada; tudi z družbeno pogodbo je ne more pridobiti.
10. **romanski** pravni sistemi
 5. **k. d. je pravna oseba**,

6. komanditistov položaj pri vodenju družbe je v teh sistemih urejen drugače, saj vodenje družbe obsega tudi zastopanje, zato komanditist nikakor ne sme prevzeti vodenja.

4. Ustanovitev družbe

2. Postopek ustanovitve in ustanovitelji

11. inter partes se k.d. kot vse osebne družbe ustanovi z družbeno pogodbo, ki mora biti v pisni obliki, navzven se k.d. ustanovi z vpisom v sodni register (pridobi status pravne osebe),
12. za ustanovitev ni predpisana glavnic, a,
13. ustanovitelji k. d. so lahko **fizične in pravne osebe**, torej tudi druge gospodarske družbe, kot komplementarji ali kot komanditisti,

3. Vložki ustanoviteljev

14. komanditistov vložek so lahko denar, stvari, premoženjske pravice ter storitve, ki se lahko ovrednotijo. Vložek je treba izraziti v denarnem znesku. Znesek, izražen v denarju in vpisan v register, pomeni obseg komanditistove odgovornosti v razmerju do upnikov.

5. **PRAVNA RAZMERJA MED DRUŽBENIKI- notranja razmerja**

15. notranja pravna razmerja med komplementarji in komanditisti se urejajo **z družbeno pogodbo** (avtonomija volje pogodbenih strank oz. pogodbeni svoboda), izjema so določbe o vodenju poslov; če družbena pogodba nič ne določa, se subsidiarno uporabi zakon,
16. za razmerja med družbeniki veljajo **subsidiarno še določbe o pravnih razmerjih med družbeniki v d.n.o.**

4. Sistematika ureditve k.d. v ZGD

17. določbe ZGD o komanditni družbi urejajo predvsem pravni položaj komanditista;
18. za pravni položaj komplementarja, ki je praviloma enak kot položaj družbenika v d.n.o., veljajo določbe, ki urejajo njihov položaj v d.n.o., razen če ni drugače določeno v poglavju o komanditni družbi:
 7. tako je na primer drugače kot v d.n.o. v komanditni družbi urejena delitev dobička.

6. Izključitev komanditista od vodenja poslov

19. vodenje k.d. je pravica in dolžnost komplementarjev; **komanditist ni upravičen voditi poslov**,
 8. v našem pravu je prevladala rešitev, da družbenik, ki ni odgovoren osebno, ne sme voditi poslova družbe; to pravilo ne pozna izjeme; komanditist, ki ravna v nasprotju s tem pravilom, je glede odgovornosti za obveznosti družbe izenačen s komplementarjem,
 9. v nekaterih pravnih sistemih je to pravilo dispozitivno: v nemškem pravu je npr. po določilu družbene pogodbe komanditist lahko upravičen sodelovati pri vodenju družbe.
20. izključitev komanditista od vodenja poslov ni absolutna, saj so možni njegovi **ugovori zoper poslovanje komplementarja**, ko to presega običajni obseg poslovanja družbe (običajni obseg dejavnosti je določen v družbeni pogodbi; taki posli se lahko opravijo le v soglasju z vsemi družbeniki, vendar pa je pravilo dispozitivno, saj je v družbeni pogodbi lahko določeno, da npr. soglasje vseh družbenikov ni potrebno ali da je za take posle potrebna določena večina glasov).

7. Komanditistova pravica nadzora

komanditist ima posebno pravico nadzora, če obstajajo utemeljeni razlogi, ki so predvsem dvom o skrbnem in pravilnem vodenju družbe ter vodenju poslovnih knjig,

5. sodišče lahko na utemeljeni predlog komanditista odredi, da mu komplementarji izročijo letno poročilo ali poslovne knjige in listine ali da se mu dajo ustrezna pojasnila,

6. poseben nadzor komanditista je omejen na zadeve poslovođenja.

Obračun dobička

21. obračun dobička in izgube se ravna predvsem **po družbeni pogodbi**; položaj komanditista je izenačen s komplementarjevim,

22. RAZLIKE od ureditve, ki velja za d.n.o.:

10. komanditistov dobiček se pripisuje komanditistovemu kapitalskemu deležu le toliko časa, da doseže znesek, ki se ga je zavezal vplačati s pogodbo; če je v pogodbi določen vložek komanditist že vplačal, se mu izplača njegov delež dobička, zato kapitalski delež komanditista v premoženju družbe praviloma ni večji od njegovega (v pogodbi) določenega vložka,

11. z družbeno pogodbo se lahko določi kakršno koli merilo za delitev dobička in izgube,

12. če v družbeni pogodbi ni določila, prejme od dobička vsak družbenik **najprej 5 %** kapitalskih deležev; če dobiček tega ne omogoča, se delež dobička ustrezno zniža; dobiček, ki presega 5 % kapitalskih deležev, se ne deli po enakih delih (kot to velja za d.n.o.), temveč po kapitalskih razmerjih, saj bi bilo načelo o delitvi po enakih deležih nepravilno glede na položaj družbenikov (velja torej NAČELO SORAZMERNOSTI)

8. Obračun izgube

23. izguba oziroma delež izgube, ki ga ima po obračunu komanditist, se odpisuje od njegovega kapitalskega deleža,

24. zneski izgube se lahko na komanditistov račun zapisujejo tako dolgo, dokler ne dosežejo njegovega še neplačanega vložka, dobiček, ki pripada komanditistu se najprej nameni **za plačilo njegovega vložka**, šele nato se mu lahko izplača,

25. delež dobička, ki po izračunu pripada komanditistu se mu zato ne izplača, če je njegov kapitalski delež zaradi izgube zmanjšan pod znesek v pogodbi določenega vložka ali bi bil zaradi izplačila zmanjšan pod ta znesek,

26. ko komanditist svoj vložek dejansko plača ali ko pripisani deleži na dobičku dosežejo njegov, v pogodbi določen vložek, **se mu dobiček izplača**; tako izplačanega dobička komanditist ni dolžan vrniti, če kasneje družba izkaže izgubo.

9. PRAVNA RAZMERJA DRUŽBE DO 3. OSEB- zunanja razmerja

27. medtem ko za razmerja med družbeniki velja pogodbeno svoboda, so razmerja družbe do tretjih urejena **prisilno**, predvsem sta tako urejeni komanditistova pravica do zastopanja družbe in odgovornost za obveznosti družbe.

10. Firma k.d.

28. firma k.d. mora vsebovati priimek vsaj enega komplementarja, označbo dejavnosti in označbo "k.d."

29. imena komanditistov je prepovedano vnašati (27.2 č. ZGD), saj bi lahko šlo za prevaro upnikov,

30. o pravnih posledicah te kršitve ZGD ne govori, zato DILEMA:

13. če se ime komanditista v firmi pojavi, potem ta odgovarja z vsem svojim premoženjem (enako kot komplementar) ali

14. posledica je le odškodninska odgovornost komanditista (zaradi kršitve načela stvarnosti in resničnosti firmskega prava je odgovoren za škodo, ki jo zaradi vnosa njegovega imena v firmo utрпи upnik)

11. Zastopanje družbe

7. 1. komplementar kot edini zakoniti zastopnik - zaradi osebne odgovornosti lahko družbo zastopajo le komplementarji;

1. komanditist ni upravičen zastopati družbe;

2. določba je kogentna,

3. če bi komanditist zastopal družbo, bi veljal v razmerju do tretjih za komplementarja.

8. 2. komanditist kot prokurist ali pooblaščenec - kljub prepovedi zastopanja pa se komanditistu lahko podeli prokura ali posebno pooblastilo za zastopanje.

12. Odgovornost za obveznosti

9. za obveznosti k.d. jamčijo upnikom po njihovi izbiri (DILEMA: po upnikovi izbiri **ALI** komplementar odgovarja subsidiarno, šele potem, ko upnik ne dobi plačila od družbe, na katero je naslovil pisni opomin):

3. a) premoženje komanditne družbe,

4. b) celotno premoženje vsakega komplementarja (odgovorni so za obveznosti družbe osebno in neomejeno z vsem svojim premoženjem; njihova odgovornost je enaka kot v d.n.o., če je komplementarjev več odgovarjajo med seboj solidarno) ter

15. c) še neplačana vloga komanditista, določena v pogodbi o ustanovitvi in vpisana v register

4. a) komanditist upnikom ni odgovoren za obveznosti družbe, če je družbi plačal komanditni vložek, določen v pogodbi; dokler torej komanditist v pogodbi določenega vložka

- v celoti ne vplača, je odgovoren upnikom do višine neplačanega zneska,
5. b) komanditist je odgovoren upnikom neposredno in osebno, vsekakor pa omejeno do višine neplačanega zneska,
 6. c) v razmerju do upnikov je komanditist odgovoren do zneska, ki je naveden v vpisu v register, zato v razmerju do upnikov ne učinkuje dogovor članov, s katerim se komanditistu plačilo vloge odpusti ali odloži; če se komanditistu vloga vrne, velja nasproti upnikom za neplačano,
 7. d) v razmerju do upnikov je prav tako neveljavno zmanjšanje komanditistove vloge, dokler zmanjšanje ni vpisano v register.

31. Odgovornost novega družbenika

32. če kdo vstopi v obstoječo družbo kot komanditist, jamči upnikom za obveznosti, nastale pred njegovim vstopom, do višine svoje še ne vplačane vloge,

33. Odgovornost komanditista pred vpisom družbe v register

34. z vpisom v register postane k.d. pravna oseba (samostojen nosilec pravic in obveznosti),
35. po vpisu se vsa pravna razmerja nastala na podlagi pogodbe pred vpisom prenesejo na k.d.,
36. temeljno načelo: vsak družbenik odgovarja osebno z vsem svojim premoženjem za obveznosti, ki jih je prevzel v imenu in za račun bodoče družbe (več oseb odgovarja za obveznosti družbe solidarno),
37. komanditist, ki je soglašal z začetkom poslovanja družbe pred vpisom v sodni register, je odgovoren za obveznosti, nastale do vpisa, kot osebno odgovoren član, razen če je bila upniku njegova udeležba kot komanditista znana.

13. Prenehanje komanditne družbe

38. za prenehanje k. d. **veljajo določbe o prenehanju d.n.o.:**
16. odpoved pogodbe (če je družba ustanovljena za nedoločen čas)
 17. prenehanje na podlagi sodne odločbe,
 18. izključitev komanditista,
 19. smrt komanditista, če je to v pogodbi posebej dogovorjeno (ZGD za ta primer vsebuje posebno določbo, ki ureja posledice komanditistove smrti: po tej določbi komanditistova smrt ne povzroči prenehanja družbe. Na njegovo mesto stopijo njegovi dediči. TOREJ: smrt komanditista po zakonu avtomatično še ne pomeni prenehanja k.d., prenehanja mora biti posebej določen v družbeni pogodbi. DRUGAČNA UREDITEV KOT PRI d.n.o.),
- za **likvidacijo** komanditne družbe veljajo določbe o likvidaciji d.n.o., pri čemer je treba poudariti, da ima komanditist v postopku likvidacije načelno enake pravice in obveznosti kot komplementar.